

Tisztelettel Köszöntöm a Kedves Olvasót!

MARADJUNK OTTHON!

„A felnőttkori boldogság legfőbb titka, egyfajta záloga, ha a szülő megtanítja a gyereknek az útkeresés szabadságát. Ha tudatosítja benne, hogy a rossz döntéseinket, és azok következményeit nem lehet megúszni, hogy ezek vállalása is elengedhetetlen. De ehhez kell, hogy legyen az embernek saját bátorsága is.”

Varga Izabella

Nevelési - nevelői attitűdök

A gyermeknevelés a fogantatással kezdődik, mint minden (ezt már többször említettem). A várandósság alatt már neveljük a pici babát a napközbeni beszélgetések alatt. A születés után veszi kezdetét a személyes kibontakozás, a társas hatások közvetítése. Ennek főszereplője az anya. Az egyéni fejlődés során ez a tér kitágul, kortársak, gyerekekkel foglalkozó felnőttek lépnek színre.

Szocializáció meghatározása: **társadalomba való beilleszkedés folyamata**. A viselkedés elvárásait, a kultúrát a gyermek a családban - a szocializációs térben - tanulja meg. Ezen a téren a család elsődlegessége vitathatatlan. A legkorábbi életszakasztól kezdve, érzelmi kötődéssel viselkedési modell a szülő.

A család, mint rendszer kétféleképpen működhet: megfelelően, vagy hibásan. A hibás működés a normarendszer kialakításában, fejlődésében akadályozza a gyermeket és a családot.

A családon belüli kapcsolat sokrétű. Elsősorban az **anya-gyermek** kapcsolatot tekintjük át.

Az anya-gyermek kapcsolat zavarai:

- ❖ **túlzott aggodalmaskodás:** valamilyen előzőleg szerzett okból az anya folyamatosan szorong, ezzel feszültséget sugároz a gyermekbe, a kapcsolat frusztrált;
- ❖ **elkényeztető és büntető magatartás változtatása:** a gyermek nem éli meg a biztonságot, mivel az anya viselkedése számára kiszámíthatatlan;
- ❖ **azonosulás, utánzás:** a gyermek számára az anya (apa is) mintául szolgál. Ha a gyermeknél viselkedési diszfunkciót veszünk észre, gondoljunk erre.

A téma avatott szakembere Ranschburg Jenő. Vizsgálata az emocionalitás (érzelem) és a nevelési folyamat vezetésére vonatkozott. Szerinte 4 alapvető nevelési mód különíthető el:

➤ **meleg – engedékeny:**

jellemző, hogy ebben a légkörben nevelkedő gyermekek, érzelmileg biztonságban érik magukat, vannak szabályok, de azok nem szigorúak, és betartásuk - megszegésük nem jár különösebb szankcióval. Az így nevelt gyermekek kreatívak, rugalmasok, magabiztosak voltak. Viszont agresszívak lehetnek, mivel nem volt szigorú büntetés, de nem öncélúan, az agressziót a közösség érdekeinek megfelelően használták;

➤ **hideg – engedékeny:**

ez az attitűd a gyermeket a kriminális, antiszociális fejlődés felé viheti. Ez egy közömbös családi légkör, ahol nem törődnek a gyermekkel, azt csinál, amit akar. Megjelenhet az agresszivitás, amiért nincs büntetve. Szélsőséges nézeteke valló csoporthoz való tartozás nagy eséllyel előfordul, mivel itt megkapja az érzelmi támogatást, amit eddig hiányolt;

➤ **meleg – korlátozó:**

túlvédő, túlóvó nevelési stílus. A merev, nehezen megtartható szabályokat szeretetbe ágyazva mondják el a szülők: „egyél még ...!”, „...vegyél fel sapkát is...!” A gyermek félénk, visszahúzódó, önállótlan, konformista (megalkuvó). A szülő és a tanár elvárásainak megfelel, nem beszél vissza. Általában szorong, félénk;

➤ **hideg – korlátozó:**

érzelem mentes, korlátozó nevelés. Igen hibás! Be nem tartható szabályok, korlátok, szeretetmentes légkörben. A gyermek szorongó, depressziós és neurotikus lesz.

A családi relációban is hasonló nevelési stílusokkal találkozunk. Fontos megjegyezni, hogy az anya – apa harmóniája, hasonló nevelési elveket valló hozzáállása nagyban segíti a nevelést.

Ha az érzelmek mentén vizsgálódunk továbbra is kétféle szülői nevelési módszert különböztetünk meg:

○ **meleg szülői viselkedés:**

a meleg szülői viselkedés elfogadó, támogató, megértő. Büntetéskor a szeretetre alapoz, magyarázattal formálja a gyermeket. Dicsér, a gyermek viselkedését formálja, nem a gyermek személyiségét;

○ **hideg szülői viselkedés:**

az előző ellentéte, elutasító, szeretetmentes, büntet.

Egy másik felosztás szerint a szülői nevelés 3 féle lehet:

▪ **tekintélyelvű (autoriter) szülő:**

a szülő elvárásai abszurdak, teljesíthetetlenek, öncélúak, nem veszik figyelembe a gyermek igényeit. A magas szülői elvárásokat a gyermektől megköveteli, elvárja a szülői tekintély tiszteletét. A szülő által hozott szabályok megkérdőjelezhetetlenek. Nem fordít figyelmet a szabályok megértésére, a gyermek felé a válaszkészség alacsony;

○ **engedékeny szülő:**

alacsony elvárásai vannak a gyermekkel szemben, meleg, elfogadó. Magas fokú autonómiát (önállóságot) biztosít a gyermeknek. Ha teheti, elkerüli a büntetést, elfogadja a gyermek vágyait, kéréseit. A gyermek viselkedését kevésbé kontrollálja, ez párosul a gyermek fejlődése iránti alacsony érdeklődéssel;

○ **mérvadó (autoritatív) szülő:**

a magas szülői elvárások támogató attitűddel párosulnak. A szülő segíti a gyermeket az önállóságban, ugyanakkor a szabályok betartatása konform viselkedést eredményez a gyermeknél. A szülő-gyermek között gyakori a beszélgetés, a gyermek igénye fontos. A szülő felelősségteljes és elkötelezett a gyermek viselkedése iránt.

A korai szocializáció (család) elengedhetlen alapja az iskolai oktatásnak, nevelésnek. A gyermek iskolai pályafutása során a hiányos szocializációnak számos következménye lehet:

- társas magatartási problémák;
- értelmi képességek nem megfelelő mértékű fejlődése;
- nyelvi zavarok.

Míg a hiányos szocializáció következményeiben egyértelműen hátrányt jelent a gyermek iskolai pályafutása szempontjából, addig a jól szocializáló család előnyt. A jól szocializáló

család az iskolai sikeresség fontos összetevője. A jól szocializáló család jellemzője, hogy a család betölti funkcióit, jól működik. Vajon mitől? Egyértelműen a benne található érzelmi kötélétől. A szociális tanulást ugyanis áthatja a gondozás során kialakult érzelmi kötődés, a kialakult szeretetkapcsolat.

Fontos

A szülők egyetértő nevelésmódja a siker kulcsa! Az egység, a biztonságot nyújtó követelmények, a nyitottság, a rugalmasság elengedhetetlen.

Az anya sikerorientált vagy kudarcorientált motivációja bátorítja, vagy önállósági törekvésében akadályozza a gyermeket.

Nem léteznek vegytisztán a nevelési stílusok, minden esetben van keveredés. Ha azonosításra gondol a szülő, akkor azt tekintse sajátjának, amelyikből a legtöbb ismérv ráillik.

„A gyereknevelés lényege a kapcsolat, amelyet gyerekünkkel kialakítunk. Ha az emberek növények lennének, a kapcsolat lenne a táptalaj. A kapcsolat az, ami megtart, táplál és lehetővé teszi - vagy éppen gátolja - a növekedést.” Philippa Perry

Gondolataikat továbbra is várom!

Elérhetőség: pszichogalgaheviz.2020@gmail.com

Vigyázzunk magunkra és a hozzánk közelállókra!

Folytatjuk!